

Kuntaliiton keskeiset kommentit lakimuutoksista (HE 3/2026 vp)

Kuntaliitto kannattaa esityksen tavoitetta nykyisessä turvallisuustilanteessa

- Suomen maanpuolustuksen edellytysten vahvistaminen ja turvaaminen on erittäin tärkeää.

Säädösteknisenä ratkaisuna parempi olisi erityislaki – mahdollisesti määräaikaisena

- Erityislaki toteuttaisi tavoitteen ja korostaisi sääntelyn poikkeuksellista luonnetta, määräaikaisuus loisi paikan sääntelyn tarpeellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden uudelleenarvioinnille.

Sääntelyä tarve täydentää

- Joka tapauksessa säännöstasolla tarpeen määritellä tarkemmin puolustusministeriön harkintavara sen suhteen, mitä se voi pitää maanpuolustukselle tärkeänä tuotantolaitoksena.
 - Käytännössä ministeriöllä on päätösvalta siitä, milloin asemakaavoitus voidaan ohittaa – lakiin ei voida jättää näin laajaa harkintavaltaa avoimeksi.
 - Kunnan tahotila tulisi varmistaa lausuntovaiheessa.

Kuntien itsehallinto ja alueidenkäytön ohjausmahdollisuudet kaventuvat

- **Oikeusharkintainen erityinen sijoittamislupamenettely puuttuu kunnallisen itsehallinnon kannalta merkittävään kunnan kaavoitustehtävään sitä kaventavasti.**
 - Voi hankaloittaa muun toiminnan sijoittamismahdollisuuksia, vaikuttaa maanomistajien mahdollisuuksiin käyttää maataan, heikentää hankkeiden paikallista hyväksyttävyyttä ja johtaa jopa ennakoimattomaan yhdyskuntakehitykseen.
 - On epäselvää miten esitys suhtautuu rakennustöitä valmisteleviin välttämättömiin toimenpiteisiin (puidenkaadot, louhinta, teiden rakentaminen, paalutus).
 - Esityksen mukainen toiminta voi tuoda alueelle muuta vastaavaa toimintaa, mikä voisi synnyttää laajoja aluekokonaisuuksia.
 - Lisäksi on ehdotettu poikkeuksellinen ehdotus lainvoimaa vailla olevan poikkeamispäätöksen täytäntöönpanosta.
- **Sijoittamislupaa koskevan sääntelyn ongelmallisuutta lieventäisi, jos kunnalla olisi harkintavaltaa sen suhteen, voidaanko erityistä sijoittamislupamenettelyä käyttää. Tällöin kyseessä olisi kunnan työkalu, jota voitaisiin käyttää silloin, kun se on kunnan arvion mukaan tarkoituksenmukainen tapa edistää hanketta.**

Lopuksi

- Kuntaliitto katsoo, että jatkossakin laajavaikutuksellisten toimintojen sijoittamisen mahdollistaminen olisi kestäväintä hoitaa normaalioloissa ensisijaisesti kaavoitusmenettelyn kautta. Myös hakijoiden näkökulmasta on perusteltua, että erityiseen sijoittamislupaan turvauduttaisiin vain aidosti poikkeuksellisissa tilanteissa.
- **Poikkeuksellisten menettelyjen soveltamiskynnyksen tulee olla korkea, ja menettelyjä tulee käyttää vain silloin, kun se on välttämätöntä.**